

Vážení čtenáři!

Katechumenát má většina křesťanů správně spojený s uváděním dospělých lidí do křesťanského života v církvi. Možná ale i některé naše čtenáře překvapí, že katechumenát je současnou katechetikou považován za vzor každé katecheze. Proto se články tohoto čísla budou dotýkat obou pohledů na katechumenát, na tuto starobylou a zároveň velmi moderní instituci církve.

Katechumenát vznikl koncem 2. století a v plném rozsahu byl obnoven Druhým vatikánským koncilem. Historický pohled spolu s aktuálním pojetím katechumenátu v našich současných podmínkách představuje Aleš OPATRŇÝ. Biskup Václav MALÝ a Helena JOHNOVÁ svědčí o své zkušenosti s katechumenátem, zvláště o tom, že uvedení dospělého člověka do křesťanského života není jen otázkou vyučování křesťanské nauky, ale podstatnou rolí v něm hraje nejnáročnější úkol – pomoci nově pokřtěnému „zakořenit“ v místním společenství křesťanů. S tím je spojena řada obtíží. Na jednu z nich – rozličnost v náboženské zkušenosti – upozorňuje Martin SEDLOŇ. Další obtíž může být požadavek, aby zájemce o křest změnil svůj přístup k životu podle Ježíše Krista. S tím souvisí hodnoty, které vyznává naše společnost. Určité porovnání postojů křesťanů a ostat-

ních členů společnosti k vybraným hodnotám nabízí sociolog Martin VÁVRA. Jeho sonda by mohla naznačit, v jakém ohledu klade, či neklade obrácení se ke Kristu nároky na katechumena.

Katechumenát je vzorem každé katecheze, a to zvláště těch, kteří byli pokřtěni, uvedeni do praxe církve, avšak nebyli evangelizováni. Nedospěli k důvěrnému osobnímu vztahu k Bohu a církev nevnímají jako společenství či domov, kde by na sebe vzali díl zodpovědnosti a služby. Těmto křesťanům by měla být nabídnuta iniciační katecheze, která má po katechetické stránce stejný účel jako katechumenát. O inspiraci katecheze katechumenátem pojednává André FOSSION. Téma je doplněno podněty pro praxi: Petr CHALUPA se zabývá uváděním dětí do četby Bible, Lenka JEŘÁBKOVÁ se věnuje Vyznání víry v katechezi a Marie ZIMMERMANNOVÁ uvedení svátosti křtu do souvislosti s biřmováním v katechezi připravující mladé lidi ke slavení této svátosti. Doplněním k tématu je SLOVNÍČEK odborných výrazů souvisejících s křesťanskou iniciací a druhá část cyklu Symboly v katechezi, ve které Radek MARTINEK představuje symboly víry prvních křesťanů v záchranu Boží.

Marie Zimmermannová

CO OČEKÁVAT OD KATECHUMENÁTU

I v současnosti se dějí neobvyklé zázraky. Každý pastýř je aspoň občas osloven někým, kdo hledá duchovní orientaci a zakotvení a najde si cestu na faru. Předpokládá, že bude přijat a dozví se něco, co mu pomůže v jeho hledačství.

Předpokladem je vlídné přijetí a pozorné vyslechnutí, proč dotyčný přichází. Ne vždy nám výpověď příchozího hledače poskytne jasnou představu o tom, jak je na tom a co o evangeliu ví. Trpělivost, která snese jistou nevyjasněnost a nejednou i pomýlené představy, je na místě. Je dobré hned zkraje upozornit, že víra nepřináší okamžitou změnu charakteru a nepůsobí jako zázračný lék na vyřešení často velmi osobních těžkostí a otázníků. Stalo se mi nejednou, že žadatel o přijetí křtu naivně předpokládal, že najde rychlou odpověď na všechny otázky, které mu působily potíže a s nimiž si nevěděl rady.

Na průběh a obsah katechumenátu neexistuje jednotný recept. Má být co nejvíce přizpůsoben dispozici žadatelů. Zvláště pokud je jich více, není snadné při různosti jejich znalostí, vzdělání a individualit najít takový způsob, který by oslovil všechny a vtáhl je do procesu přípravy. Katechismové výpovědi samy o sobě nestačí. Nejsou tou nejlepší pomůckou při uvádění do tajemství Božího jednání. Cílem je pomáhat a vyjasňovat osobní vztah k živému Pánu, nikoliv prvotně znalost církevního učení. Ten, kdo vede katechumenát, má toužící po vztahu k Pánu uvádět do tajemství jeho osoby a průběžně posilovat jejich snahu, aby se učili konfrontovat své každodenní postoje a rozhodnutí s ním. Četba evangelií a dalších částí Bible je nepostradatelným průvodcem. Je důležité vyhnout se nebezpečí chápat evangelium především jako záležitost mravnosti a nauky. Proto doporučuji na závěr jednotlivých setkání vždy převést probrané do modlitby a vést k tomu i katechumeny. Teprve na tomto základě je lze postupně se zaujetím informovat o církevním učení. Jinak se katechumenát stane pouhým školením a vršením sice důležitých informací, ale vnímaných pouze jako rozšíření dosavadních znalostí. Během katechumenátu by neměly být opominuty příležitosti setkávat se se společenstvím věřících, kteří tvoří živé jádro farnosti. Nejednou úskalí přípravy spočívá v zúžení osobního vztahu k Ježíši a radosti z jeho nalezení bez konkrétní zkušenosti s živým Božím lidem. Obojí propojit je úhelným kamenem celé přípravy.

Jak dlouho má trvat katechumenát? Alespoň jeden rok – výjimky jsou možné, ale mělo by se jimi šetřit.

Křest má být udělen po velmi důkladném posouzení, zda je rozhodnutí katechumenů pevné a zakládá se na jasném přijetí Pána do osobního života a touze přijmout odpovědnost za tvář církve.

Mons. Václav Malý, biskup